

ŻYCIE ARTYSTYCZNE PROWINCJI ŚRODKOWOEUROPEJSKIEJ W DRUGIEJ POŁOWIE XIX I POCZĄTKACH XX WIEKU: PRZEMIANY, FORMY I FUNKCJE

Konferencja międzynarodowa
Kalisz, 19-20 października 2017 roku

„Do bardzo niedawnego czasu tylko wybrani zajmowali się tym, co dziś cały ogół gorąco obchodzi.
Drzemiące w głębi duszy każdego poczucie piękna zbudziło się gwałtownie, wzrosło,
zmieniło w zamięłowanie, w potrzebę piękna.”

Dr. W., *Wystawy sztuk pięknych na prowincji,*
„Kaliszanin”1884, nr 64.

Organizatorzy: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dyrektor programowa: dr Iwona Barańska

Komitet Organizacyjny: Pracownia Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Komitet Naukowy:

Prof. Lechosław Lameński, KUL

Prof. Piotr Łuszczkiewicz, UAM

Prof. Jerzy Malinowski, UMK

Prof. Olimpia Mitric, Uniwersytet Stefana Wielkiego, Suczawa

Prof. Beate Störckuhl, Uniwersytet Oldenburg, GWZGO, BKGE

Prof. Oleh Suchołyńow, Uniwersytet Tarasa Szewczenki, Kijów

Prof. Krzysztof Walczak, KTPN, UWr

Miejsce obrad: Kalisz, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Data: 19-20 października 2017 roku

Języki obrad: polski, angielski, streszczenia anglojęzyczne

Zagadnienia programowe

W drugiej połowie XIX wieku nasiliły się procesy cywilizacyjne stymulowane między innymi przez gwałtowny rozwój przemysłowy i gospodarczy, których efektem był demograficzny skok oraz przemiany modernizacyjne społeczeństwa polskich miast i miasteczek. Jednym z ich skutków był niebywały rozwój życia kulturalnego społeczności zarówno miejskich jak i związanych z nimi licznymi więzami gospodarczymi, społecznymi i kulturalnymi społeczności lokalnych, przede wszystkim ziemiańskich, a stopniowo również wiejskich. Do tradycyjnie już rozwijanych dziedzin, takich jak teatr i aktywność muzyczna dodać należy, rodzące się właśnie na przełomie XIX i XX stulecia różnorodne formy aktywności lokalnych środowisk związane z ożywieniem życia artystycznego w zakresie sztuk plastycznych, architektury czy ochrony dziedzictwa artystycznego. Zjawiska, z którymi mamy do czynienia w Warszawie czy Krakowie przenoszą się do mniejszych ośrodków, zaczyna się decentralizacja środowisk artystycznych.

Pojęcie prowincji zakłada jej zależność od centrum – istotnie, wspomniane procesy cywilizacyjne są przez nie inicjowane, ale jednocześnie kształtuje się silne lokalne poczucie własnej wartości, oparte na przywiązaniu do „małej ojczyzny”. Wpisane wówczas w kulturowo-cywilizacyjny prowincjonalizm poczucie wtórności, oddalenia, niemożności uczestnictwa w kulturze wielkomiejskiej rekompensowane jest różnorodną aktywnością lokalną, dumą z przynależności do miejsca i jego wartości. Poczucie izolacji jest również niwelowane przez nowoczesne środki komunikacji – zarówno w sensie dosłownym jak i w wymiarze medialnym (prasa, telegraf). Świat zaczyna się kurczyć, następują zmiany i przyspieszenie w postrzeganiu czasu, odległości, a więc i dostępności idei czy wydarzeń.

Aktywne, miejskie życie społeczne – także i to artystyczne – zaczyna się toczyć na prowincji, a mieszkające i przekształcające się tam społeczności stają się nie tylko biernymi odbiorcami kultury artystycznej, ale również jej twórcami i uczestnikami. Wraz z rozwojem tych zjawisk zaczyna kształtować się krąg konsumentów zjawisk artystycznych, a rozwijające się formy uczestnictwa w życiu artystycznym prowadzą do kształtowania się różnych form kultury, także popularnej, co z czasem może generować konflikt z dyskursami tzw. „kultury wysokiej”.

Pojawienie się prasy lokalnej sprzyja dystrybucji informacji o wydarzeniach artystycznych, odbywających się w metropolii, jak i w środowiskach lokalnych. Skutkuje rozwojem lokalnej krytyki artystycznej i rozpowszechnianiem, czy wykształcaniem myśli teoretycznej.

Na prowincji pojawiają się artyści związani z miejscowym środowiskiem. Profesjonalizacja zawodów artystycznych sprawia, że uzdolniona młodzież podejmuje tę ścieżkę kariery, wyjeżdża na studia do dużych ośrodków akademickich w całej Europie, często nie tracąc jednak więzi z miejscem pochodzenia. Pojawiają się stowarzyszenia, których celem jest rozwijanie kultury plastycznej czy zamiłowań zabytkoznawczych, aktywnie działają na prowincji Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Organizowane są wystawy sztuki, zarówno współczesnej, jak i dawnej. Wielkim polem aktywności staje się ochrona zabytków, przejawiająca się zarówno dbaniem o lokalne „starożytności” jak i organizacją regionalnego ruchu muzealnego.

Kształtuje się mecenat artystyczny, prywatny jak i społeczny, a nie można także pominąć, jakkolwiek byśmy go odczytywali, różnych aspektów mecenatu czy patronatu państwowego i przedsięwzięć artystycznych związanych z działalnością państw zaborczych.

Rozwój różnych form życia artystycznego staje się także częścią szeroko zakrojonej akcji aktywizacji narodowej, pobudzania kultury narodowej.

Polska, znajdująca się pod trzema zaborami, w różnych systemach politycznych i modelach państwowości wydaje się idealnym miejscem do obserwacji różnorodnych form życia artystycznego i porównań między nimi. Daje to również punkt wyjścia do obserwacji różnic i analogii z formami życia artystycznego występującymi w ośrodkach prowincjonalnych u naszych ówczesnych sąsiadów, w całym regionalnym zróżnicowaniu tych zjawisk.

Gubernialny Kalisz przełomu wieków jest jednym z typowych ośrodków prowincjonalnych, w którym te wszystkie przejawy lokalnego życia artystycznego znalazły swoje uzewnętrznienie w różnego rodzaju działaniach, takich jak wystawy artystyczne i archeologiczne, akcje na rzecz popularyzowania sztuki i jej koneserskiego czy historycznego odbioru, renowacje zabytków czy dyskursy prasowe dotyczące sztuki, kultury, ich roli i historycznego czy współczesnego znaczenia w różnych kontekstach społecznych.

Zapraszamy Państwa do udziału w konferencji, której celem jest rozpoznanie i wyartykułowanie tych różnorodnych zjawisk, występujących często niezależnie od państwowości, narodowości czy preferencji kulturowych. Mamy nadzieję, że konferencja będzie służyć nie tylko rozpoznaniu procesów i przedstawieniu faktów, ale także szerokiej dyskusji na temat tego, jak kształtowały się formy i instytucje życia artystycznego na prowincji w Europie Środkowej, na ile zależały one od warunków politycznych, społecznych czy narodowych, a na ile występowały niezależnie od różnic, sprowokowane jedynie postępem cywilizacyjnym i procesami szeroko rozumianej nowoczesności europejskiej czasów rewolucji przemysłowej.

Zakres czasowy naszej sesji obejmuje okres od połowy XIX wieku, kiedy to wspomniane zjawiska zaczynają się rozwijać na szerszą skalę, do 1918 roku – momentu zakończenia I wojny światowej, gdy zmieniły się istotnie struktury dotychczasowego świata, a zmiany ekonomiczne, społeczne zaczęły generować zupełnie inne formy aktywności kulturalnej i artystycznej.

Główne, interesujące nas zagadnienia tematyczne konferencji:

- dystrybucja informacji na temat życia artystycznego, rozwój i rola krytyki artystycznej, rola mediów
- rola artystów w środowisku lokalnym, modele ich funkcjonowania – instytucjonalne czy indywidualne, wykształcenie artystyczne, preferowane formy artystyczne,
- animatorzy życia artystycznego, przyjmowane strategie działalności,
- prowincjonalny rynek sztuki, przedmiotów, obiektów i druków artystycznych: sposoby funkcjonowania, realia finansowe, recepcja,

- stowarzyszenia kultywujące różne formy życia artystycznego,
- wystawy sztuki dawnej i współczesnej: inicjatywy i realizacje, ich cele społeczne, formy, zakres tematyczny i odbiór społeczny,
- ochrona lokalnego dziedzictwa artystycznego, kulturowego, zabytków – kto i w jaki sposób ją inicjował, formy instytucjonalne, rola instytucji państwowych i kościelnych oraz społeczników, dyskusje i polemiki,
- rola życia artystycznego w budzeniu świadomości narodowej i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, sposoby argumentacji w prasie, wydawnictwach czy odczytach,
- rola sztuk plastycznych w lokalnym środowisku – próby monograficznych podsumowań z różnych perspektyw,
- wykształcenie się miejskiej kultury popularnej i jej rola w opisach czy funkcjonowaniu lokalnego świata kultury i sztuki, transfery kulturowe, recepcje, adaptacje różnorodnych modeli.

INFORMACJE PRAKTYCZNE

NADSYŁANIE ZGŁOSZEŃ

Zapraszamy do składania propozycji 20-minutowych referatów – prosimy o wypełnienie załączonej karty zgłoszenia, z abstraktem do 250-słów i krótkim curriculum vitae, zawierającym adres korespondencyjny, e-mail, numer telefonu i afiliację.

Prosimy o ich nadsyłanie na adres:

kaliszconference2017@gmail.com

Preferujemy zgłoszenia e-mailowe w formatach DOC, DOCX, RTF.

Pocztą:

Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
62-800 Kalisz ul. Bankowa 9

TERMIN NADSYŁANIA ZGŁOSZEŃ UPŁYWA 30 LISTOPADA 2016 ROKU

TERMINARZ, SZCZEGÓŁY

Wystąpienia zostaną wybrane na bazie analizy nadesłanych abstraktów.

Organizatorzy powiadomią przyjęte Autorki i Autorów o zakwalifikowaniu do czynnego udziału w konferencji do dnia **31 GRUDNIA 2016 roku**.

Organizatorzy przewidują zorganizowanie oprowadzania naukowego po śródmieściu Kalisza podczas sympozjum, poprowadzonego przez Pracownię Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN.

Udział w konferencji jest płatny. Opłata konferencyjna w wysokości **200 zł** pokryje koszty obiadów, serwisu kawowego i uroczystego bankietu z udziałem wszystkich czynnych uczestników.

Zapraszamy na oficjalną platformę informacyjną konferencji:
<http://kaliszconference2017.wordpress.com/>

W razie jakichkolwiek pytań i wątpliwości jesteśmy do Państwa dyspozycji:
kaliszconference2017@gmail.com